

WERYŃSKI

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2011. február 17.*

A C-283/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia (Lengyelország) a Bírósághoz 2009. július 23-án érkezett, 2009. július 17-i határozatával terjesztett elő az előtte

Artur Weryński

és

a **Mediatel 4B spółka z o.o.**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, M. Ilešič és M. Berger (előadó) bírák,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. július 1-jei tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a lengyel kormány képviselőiben M. Dowgielewicz, M. Arciszewski és A. Siwek, meghatalmazotti minőségben,

- a cseh kormány képviselőiben M. Smolek, meghatalmazotti minőségben,

- a német kormány képviselőiben J. Möller, meghatalmazotti minőségben,

- Írország képviselőiben D. O'Hagan, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Noonan barrister,

- a finn kormány képviselőiben A. Guimaraes-Purokoski, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Bizottság képviselőjében A.-M. Rouchaud-Joët és K. Herrmann, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. szeptember 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 174., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 121. o.) értelmezésére vonatkozik.
- ² A kérelmet az A. Weryński és korábbi munkáltatója, a Mediatel 4B spółka z o.o. közötti peres eljárásban terjesztették elő, és az lényegében annak tisztázására irányul, hogy a megkeresett írásbíróság kötheti-e a tanú kihallgatását ahhoz a feltételhez, hogy a megkereső bíróság utalja át a tanúdíjelőleget.

Jogi háttér

Az 1206/2001rendelet

- 3 Az 1206/2001 rendelet célja, miként azt az említett rendelet 1. cikkének (3) bekezdése is írja, a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén olyan intézkedések bevezetése, amelyek a Dán Királyság kivételével valamennyi tagállamra alkalmazandók. E részében a rendelet a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételről szóló, 1970. március 18-i hágai egyezmény (a továbbiakban: hágai egyezmény) helyébe lép, amelyre az 1206/2001 rendelet (6) preambulumbekzdése is utal.
- 4 Az 1206/2001 rendelet (21) preambulumbekzdése szerint Írország – az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország határellenőrzésekkel, a menekültügygel és a bevándorlással kapcsolatos politika, a polgári ügyekben való bírósági együttműködés és a rendőrségi együttműködés tekintetében vett helyzetéről szóló jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban – értesítésben fejezte ki az e rendelet elfogadásában és alkalmazásában való részvételi szándékát.
- 5 Az 1206/2001 rendelet (2), (7), (8), (10), (11) és (16) preambulumbekzdése a következőképpen rendelkezik:

„(2) A belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében a bizonyításfelvétel tekintetében fejleszteni – mindenekelőtt egyszerűsíteni és gyorsítani – kell a bíróságok közötti együttműködést.

[...]

- (7) Mivel egy tagállam bírósága valamely polgári vagy kereskedelmi ügyben történő határozathozatal érdekében gyakran kényszerül arra, hogy más tagállamban folytasson le bizonyítást, a Közösség tevékenysége nem korlátozódhat a bírósági vagy bíróságon kívüli iratok – a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről szóló, 2000. május 29-i 1348/2000/EK tanácsi rendelet [HL L 160., 37. o.] hatálya alá tartozó – cseréjére. Ezért a tagállamok bíróságai között a bizonyításfelvétel terén történő együttműködést tovább kell fejleszteni.
- (8) A polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel hatékonnyá tétele érdekében szükséges, hogy a bizonyítás felvételére irányuló kérelmek továbbítása és teljesítése közvetlenül és a lehető leggyorsabb módon történjék meg a tagállamok bíróságai között.

[...]

- (10) A bizonyítás felvételére irányuló kérelmeket gyorsan kell teljesíteni. Amennyiben nem lehetséges valamely kérelmet a megkeresett bíróság által történő kézhezvétel időpontjától számított 90 napon belül teljesíteni, az említett bíróság a megkereső bíróságot erről, valamint a kérelem gyors teljesítését akadályozó okokról értesíti.
- (11) E rendelet eredményességének biztosítása érdekében bizonyítás felvételére irányuló kérelem elutasításának lehetőségét szigorúan kivételes esetekre kell korlátozni.

[...]

(16) A kérelem 10. cikk szerint történő teljesítéséért illetéket vagy költségtérítést követelni nem lehet. Amennyiben azonban a megkeresett bíróság megtérítési igényt jelent be, a szakértőknek és tolmácsoknak kifizetett díjak, illetve a 10. cikk (3) és (4) bekezdésének alkalmazásából adódó költségek nem terhelhetik az említett bíróságot. Ilyen esetben a megkereső bíróságnak kell megtennie a szükséges intézkedéseket a megtérítés haladéktalan kifizetésére. Amennyiben szakértői vélemény szükséges, a megkeresett bíróság a kérelem teljesítését megelőzőleg kérheti a megkereső bíróságot, hogy a költségek fedezetére alkalmas összegű letétet helyezzen el, illetve előleget fizessen meg.”

6 Az 1206/2001 rendelet 10. cikke, amely a kérelem végrehajtására vonatkozó általános rendelkezéseket tartalmazza, a következőket írja elő:

„(1) A megkeresett bíróság a kérelmet haladéktalanul, de legkésőbb a kérelem átvételét követő 90 napon belül teljesíti.

(2) A megkeresett bíróság a saját tagállamának joga szerint teljesíti a kérelmet.

(3) A megkereső bíróság a mellékletben szereplő »A« formanyomtatványon kérheti, hogy a kérelmet tagállamának joga szerinti különös eljárás keretében teljesítsék. A megkeresett bíróság az ilyen igényeket teljesíti, kivéve ha az adott eljárás összeegyeztethetetlen a megkeresett bíróság tagállamának jogával, illetve ha az jelentős gyakorlati akadályba ütközik. Ha a megkeresett bíróság az említett okok valamelyike miatt nem teljesíti a kérelmet, arról a megkereső bíróságot a mellékletben szereplő »D« formanyomtatványon tájékoztatja.

(4) A megkereső bíróság kérheti a megkeresett bíróságtól, hogy a bizonyításfelvétel során használjon távközléstechnikai eszközöket, különösen a videokonferenciát és a telefonkonferenciát.

A megkeresett bíróság az ilyen igényeket teljesíti, kivéve ha ez nem egyeztethető össze a megkeresett bíróság tagállamának jogával, illetve ha az jelentős gyakorlati akadályba ütközik.

Amennyiben a megkeresett bíróság az említett okok valamelyike miatt nem teljesíti a kérelmet, arról a megkereső bíróságot a mellékletben szereplő »D« formanyomtatványon tájékoztatja.

Ha a megkereső bíróság vagy a megkeresett bíróság számára nem elérhetők a fent említett technikai eszközök, közös megállapodással azokat a bíróságok egymás rendelkezésre bocsáthatják.”

7 Az 1206/2001 rendelet 14. cikkének szövege a következő:

„(1) Egy személy meghallgatására irányuló kérelmet nem lehet teljesíteni, amennyiben az érintett személy a vallomástétel megtagadásának olyan jogára vagy olyan vallomástételi tilalomra hivatkozik, amely:

a) a megkeresett bíróság tagállamának joga szerint áll fenn; vagy

b) a megkereső bíróság tagállamának joga szerint áll fenn, és azt a kérelemben feltüntették, illetve szükség esetén – a megkeresett bíróság felhívására – azt a megkereső bíróság igazolta.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt indokokon túlmenően a kérelem teljesítése kizárólag akkor tagadható meg, ha:

[...]

d) a letétet, illetőleg előleget, amelyet a 18. cikk (3) bekezdés szerint kértek, a megkeresett bíróság megfelelő felhívásától számított 60 napon belül nem helyezik el, illetőleg nem fizetik meg.

[...]”

8 Az 1206/2001 rendelet 18. cikke a következőket mondja ki:

„(1) A kérelem 10. cikk szerint történő teljesítéséért illetéket vagy költségtérítést követelni nem lehet.

(2) Amennyiben azonban a megkeresett bíróság azt kéri, a megkereső bíróság haladéktalanul gondoskodik a következők megtérítéséről:

– a szakértőknek és tolmácsoknak kifizetett díjak, valamint

- a 10. cikk (3) és (4) bekezdésének alkalmazása során felmerült költségek.

A felek e kiadások és költségek viselésére vonatkozó kötelezettségére a megkereső bíróság tagállamának joga irányadó.

(3) Amennyiben szakértői vélemény szükséges, a megkeresett bíróság a kérelem teljesítését megelőzően kérheti a megkereső bíróságot, hogy a felmerült költségek fedezetére alkalmas összegű letétet helyezzen el, illetve előleget fizessen meg. Letét elhelyezése, illetve előlegfizetés semmilyen egyéb esetben nem lehet feltétele egy kérelem teljesítésének.

A letétet vagy előleget akkor kell a feleknek elhelyezniük, illetve befizetniük, ha ezt a megkereső bíróság tagállamának joga előírja.”

A hágai egyezmény

- 9 A hágai egyezmény célja a polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés hatékonyságának növelése.
- 10 A hágai egyezmény 14. cikke kimondja, hogy:

„A jogsegély iránti megkeresés teljesítéséért semmiféle díj vagy költségtérítés nem követelhető.

A megkeresett állam mindazonáltal követelheti a megkereső államtól a szakértők vagy a tolmácsok részére fizetett díjaknak, valamint az annak folytán felmerült kiadásoknak a megtérítését, hogy a megkereső állam kérésére a 9. cikk második bekezdése értelmében különleges eljárási módot alkalmaztak.

Az a megkeresett hatóság, amelynek joga értelmében a feleknek kell gondoskodniuk a bizonyításról, és amely a jogsegély iránti megkeresést maga nem teljesítheti, a teljesítéssel megbízhat valamely erre megfelelő személyt, feltéve, hogy a megkereső hatóság hozzájárulását beszerezte. A hozzájárulás beszerzése során a megkeresett hatóság közli azon költségeknek a hozzávetőleges összegét, amelyek a megkeresés teljesítésének e módjából kifolyólag felmerülhetnek. A hozzájárulással a megkereső hatóság kötelességet vállal a felmerülő költségek megtérítésére. Hozzájárulás hiányában a megkereső hatóság e költségek megtérítésére nem köteles.”

A nemzeti jog

- 11 A tanúnak a bíróság előtti megjelenésével felmerült költségei megtérítésének kérelmezésére vonatkozó lehetőséget a polgári ügyek eljárási költségeiről szóló, 2005. július 28-i, módosított törvény (ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz. U. 2005. évi 167. száma, 1398. poz.) 85. cikke biztosítja.
- 12 A rendes bíróságok szolgálati szabályzatáról szóló, 2007. február 23-i lengyel igazságügy-miniszteri rendelet (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin urzędowania Sądów powszechnych, Dz. U. 2007. évi 38. száma,

249. poz.) 101. cikkének (4) bekezdése, amely a megkeresett és a megkereső bíróság közötti elszámolás elveiről rendelkezik, a következőképpen szól:

„Ha a megkeresett bíróság az eljárásban részt vevő feleknek díjazást vagy útiköltség-térítést állapított meg, ezt a kiadásai között előleg formájában, előleg hiányában pedig az államkincstár költségvetési forrásaiból kell megfizetnie, és ebben az esetben felhívást kell felvezetnie az ügy irataira e kiadásoknak a megkereső bíróság általi megtérítése érdekében, miközben figyelembe kell vennie a költségek megállapítására vonatkozó különleges előírásokban szereplő követelményeket.”

- 13 A nemzetközi kapcsolatokban a nemzetközi polgári és büntetőügyekben a bíróságok meghatározott eljárási cselekményeiről szóló, 2002. január 28-i igazságügy-miniszteri rendelet (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych, a Dz. U. 2002. évi 17. száma, 164. poz.) 53. §-a alapján a jogsegéllyel kapcsolatban felmerült költségeket lengyel zloty-ban kell megállapítani. Ezeket a költségeket az államkincstár fedezi. A kérelem teljesítése után a bíróság a költségtérítést lengyel pénznemben vagy a lengyel pénznem értékének megfelelő konvertibilis fizetőeszközben kéri. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a bíróságok nem kérnek költségtérítést, amennyiben nemzetközi szerződés ingyenes jogsegélyt biztosít.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 14 A. Weryński keresetet indított a Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia előtt korábbi munkáltatója, a Mediatel 4B spółka z o.o. ellen, versenytalalmi szerződés alapján fennálló kártérítési igény érvényesítése iránt.

- 15 Ezen eljárás keretében a kérdést előterjesztő bíróság 2009. január 6-án az 1206/2001 rendelet alapján tanúkihallgatás céljából megkereste a Dublin Metropolitan District Courtot (Írország). A megkeresett bíróság viszont az ír jog szerint a tanú költségeinek fedezésére szolgáló 40 euró megfizetésétől tette függővé a tanúkihallgatást. 2009. január 12-i levelével felszólította a lengyel bíróságot ezen összeg megfizetésére.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság vitatta e felszólítás megalapozottságát.
- 17 Az 1206/2001 rendelet 3. cikkének megfelelően létrehozott, és a bizonyításfelvétel iránti kérelmekkel kapcsolatban felmerülő nehézségek megoldásával megbízott lengyel és ír központi szervekhez való fordulás nem vezetett eredményre.
- 18 A megkeresett bíróság és az ír központi szerv szerint az 1206/2001 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésében az illetékek követelésére előírt tilalom nem érinti a tanúdíjat. Az ír nemzeti jog alapján a tanú igényt tarthat tanúdíjra. Ez a jog alkalmazandó a jelen ügyben is, mert az említett rendelet 10. cikkének (2) bekezdése szerint a tanúkihallgatás a megkeresett bíróság saját joga alapján kerül lefolytatásra. Mivel az említett rendelet 18. cikkének (2) és (3) bekezdése nem rendelkezik a tanúdíjról, ezért a megkeresett bíróság követelheti a megkereső bíróságtól a tanúdíj megtérítését. Az ír központi szerv hivatkozik továbbá a megfelelő angliai és walesi gyakorlatra.

- 19 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a megkeresett bíróság és az ír központi szerv álláspontja nem megalapozott.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a 18. cikk (1) és (2) bekezdésének nyelvtani elemzéséből következik, hogy a rendelkezés három kivételt enged az „illeték vagy költségtérítés” követelésére vonatkozó általános tilalom alól. E rendelet 10. cikkének (2) bekezdése – mint általános előírás – nem alkalmazandó a megkeresett és a megkereső bíróság között. A dolgok ezen állására tekintettel, még ha az ír nemzeti jog elő is írja azt a kötelezettséget, hogy a megkereső bíróságtól kell követelni a tanúdíj megtérítését, a közösségi jog elsőbbsége alapján e rendelkezés a jelen ügyben nem alkalmazható. Ugyanis a szakértők és tolmácsok díján, valamint a megkereső bíróság kérelmére lefolytatott különös eljárásnak (az említett rendelet 10. cikkének (3) bekezdése) vagy a különös távközlés-technikai eszközök alkalmazásának (ugyanezen rendelet 10. cikkének (4) bekezdése) költségein kívül nincs lehetőség az illetékeknek vagy költségtérítésnek a megkereső bíróságtól való követelésére.
- 21 E körülmények között a Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Az [1206/2001 rendelet] alapján jogosult-e a megkeresett bíróság arra, hogy követelje a megkereső bíróságtól a tanúdíj előlegezését vagy a kihallgatott tanú részére kiutalt tanúdíj kiegyenlítését, vagy saját pénzügyi eszközeiből kell fedeznie a tanúdíjat?”

A Bíróság hatásköréről és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

- 22 Az Európai Bizottság kétségeit fejezi ki a Bíróság hatáskörét és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát illetően.
- 23 A Bizottság egyrészt felhívja a Bíróság figyelmét arra a tényre, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által hozott ítéletek fellebbezéssel megtámadhatók, és az EK 68. cikk (1) bekezdése értelmében kizárólag azok a tagállami bíróságok fordulhatnak előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a Közösség intézményei által az EK-Szerződés IV. címe („Vízumok, menekültügy, bevándorlás és a személyek szabad mozgására vonatkozó egyéb politikák”) alapján hozott jogi aktusok értelmezése iránt a Bírósághoz, amelyek határozatai ellen a nemzeti jog alapján nincs jogorvoslati lehetőség.
- 24 Másrészt a Bizottság úgy véli, hogy az 1206/2001 rendelet értelmezésére vonatkozó kérdés megválaszolására nincs szükség az alapeljárásbeli jogvita elbírálásához, és az egyébként is a bíróságok ügyviteli működésével kapcsolatos. Tehát a kérelem figyelmen kívül hagyta az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek terén irányadó ítélkezési gyakorlat által felállított követelményeket.
- 25 Bár e kérdések nem minősülnek igazi kifogásoknak, a Bíróság célszerűnek tartja hivataltól történő vizsgálatukat.
- 26 A Bíróság hatáskörének esetleges hiányát illetően emlékeztetni kell arra, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya az 1206/2001 rendelet, amelyet az EK-Szerződés IV. címéhez tartozó EK 61. cikk c) pontja és EK 67. cikk (1) bekezdése alapján hoztak.

- 27 Az említett kérelmet 2009. július 23-a előtt nyújtották be, vagyis a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése előtt. Az ekkor hatályos EK 68. cikk szerint meg kell vizsgálni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az alapügyben olyan bíróságnak tekinthető-e, amely utolsó fokon jár el.
- 28 Ezzel egyidejűleg hangsúlyozni kell, hogy 2009. december 1-jével az EK 68. cikket hatályon kívül helyezték. A Lisszaboni Szerződés így hatályon kívül helyezte az előzetes döntéshozatalra utalási jog korábbi, EK 68. cikk (1) bekezdésében szereplő korlátozását, és annak helyébe nem lépett új rendelkezés. Ettől kezdve az EUMSZ 267. cikke szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelmekre vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni az olyan előzetes döntéshozatal iránti kérelmekre is, amelyeknek tárgya a vízumok, menekültügy, bevándorlás és a személyek szabad mozgására vonatkozó egyéb politikák területén elfogadott jogi aktusok értelmezése. Ennek következtében az EUMSZ 267. cikket kell alkalmazni az 1206/2001 rendeletre vonatkozó kérelmekre is.
- 29 Ennélfogva az előzetes döntéshozatalra utalás jogának a Lisszaboni Szerződés által történt kiterjesztésére tekintettel most már az elsőfokú bíróságok is rendelkeznek ezzel a joggal, amennyiben az EK-Szerződés IV. címe területén elfogadott jogi aktusok kapcsán merül fel kétség.
- 30 Az EUMSZ 267. cikke által kitűzött, a Bíróság és a tagállami bíróságok közötti hatékony együttműködés megalapozására irányuló cél, valamint a pergazdaságosság elve is amellett szól, hogy elfogadhatónak minősüljenek az alsóbíróságok által előterjesztett azon előzetes döntéshozatal iránti kérelmek, amelyek az átmeneti időszakban kevéssel a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését megelőzően érkeztek a Bírósághoz, és amelyeket a Bíróság csupán e Szerződés hatálybalépését követően tárgyal. Az elfogadhatatlanként való elutasítás ugyanis mindössze azt eredményezné, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére időközben jogosulttá váló bíróság ismét benyújtaná ugyanazt az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést, ez pedig jelentős további adminisztratív terhekhez, továbbá az alapeljárás időtartamának szükegtelen meghosszabbodásához vezetne.

- 31 Így tehát úgy kell tekinteni, hogy a Bíróság 2009. december 1-je óta hatáskörrel rendelkezik az olyan bíróságoktól érkező előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elbírálására is, amelyek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében bírósági jogorvoslatra van lehetőség, még akkor is, ha a kérelmet ezen időpontot megelőzően nyújtották be.
- 32 Következésképpen meg kell állapítani, hogy mégha a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a benyújtásakor nem is felelt meg az EK 68. cikk (1) bekezdése követelményeinek, ezt a hibát kiküszöbölte e rendelkezés hatályon kívül helyezése, és a Bíróság hatáskörének ezzel párhuzamos kibővítése.
- 33 E körülményekre tekintettel azt kell megállapítani, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálására.
- 34 A Bizottság által hivatkozott, elfogadhatóságra vonatkozó első kérdést illetően, amely azon a tényen alapult, hogy az 1206/2001 rendelet értelmezésére nincs szükség az alapeljárásbeli jogvita elbírálásához, emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések relevanciájának vélemét csak kivételesen lehet megdönteni, ha nyilvánvaló, hogy az e kérdésekkel érintett uniós jogi rendelkezések kért értelmezése semmilyen kapcsolatban nem áll az alapügy tárgyával (lásd többek között a C-105/03. sz. Pupino-ügyben 2005. június 16-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5285. o.] 30. pontját és a C-467/05. sz. Dell’Orto ügyben 2007. június 28-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-5557. o.] 40. pontját).
- 35 Következésképpen azt kell megvizsgálni, hogy a Bírósághoz intézett kérdésre szükség van-e a kérdést előterjesztő bíróság „ítéletének meghozatalához” az EUMSZ 267. cikk (2) bekezdése értelmében.

- 36 E tekintetben először is megjegyzendő, hogy az előterjesztett kérdés annak eldöntésére irányul, hogy a megkereső bíróság köteles-e viselni a megkeresett bíróság által lefolytatott tanúkihallgatással kapcsolatos bizonyos költségeket.
- 37 Másodszor hangsúlyozni kell, hogy a lengyel kormány a tárgyaláson pontosította, hogy a tanút a megkereső bíróság kérelmének megfelelően kihallgatták, de csak azt követően, hogy az említett bíróság 2009. április 28-án átutalta a megkeresett bíróság által kért 40 EUR összeget. Ezen összeg átutalását egyébként Írország írásbeli észrevételeiben megerősítette.
- 38 Márpedig, mégha igaz is, hogy ezen átutalás és a tanú kihallgatása ellenére az előterjesztett kérdés továbbra is releváns az említett előlegfizetés jogi alapját illetően, és különösen annak esetleges visszatérítését illetően, amennyiben bebizonyosodik, hogy annak nem volt helye, attól még az e kérdésre adott válasznak nincs közvetlen kihatása az A. Weryński és a Mediatel 4B spólka z o.o. közötti per kimenetelére, amelynek tárgya a versenytilalmi kikötés alapján járó kártérítés megítélése.
- 39 Mindenesetre, miként azt a főtanácsnok indítványának 36. pontjában megjegyezte, emlékeztetni kell arra, hogy a bizonyításfelvételtől szóló 1206/2001 rendelet értelmezésére irányuló legtöbb kérdés csak közvetetten érinti az alapügyet. Számos esetben nem lenne lehetőség az előzetes döntéshozatali eljárás útján történő értelmezésre, ha az előzetes döntéshozatali kérdés jogvita elbírálása szempontjából vett relevanciája túlságosan szigorú követelményekhez lenne kötve.
- 40 E tekintetben figyelembe kell venni, hogy itt egy olyan kérdés tisztázása szükséges, amely fékezi a bíróságok közötti együttműködést, és amely a továbbiakban is akadályt fog képezni, ha nem találnak rá megoldást. Az alapügyben sem az érintett tagállami bíróságok, sem a lengyel, illetve ír központi szervek nem tudtak megoldást

találni. Ebben a helyzetben csak a Bíróság határozata képes biztosítani azt, hogy az 1206/2001 rendelet hatékonyan betöltse a szerepét, ami nem más, mint hogy hozzájáruljon a polgári és kereskedelmi ügyekben folyó bírósági eljárások egyszerűsítéséhez és meggyorsításához.

- 41 Ebből következik, hogy csak az EUMSZ 267. cikk (2) bekezdése szerinti „ítéletének meghozatalához” kifejezés tág értelmezése biztosíthatja annak elkerülését, hogy számos eljárási kérdés, többek között azok, amelyek a 1206/2001 rendelet alapján merülnek fel, elfogadhatatlan legyen, és ne képezhesse tárgyát a Bíróság által történő értelmezésnek.
- 42 Ezt a kifejezést tehát úgy kell érteni, mint amely magában foglalja a kérdést előterjesztő bíróság ítéletéhez vezető eljárás egészét, azért hogy a Bíróság valamennyi azon uniós jogi eljárási rendelkezés értelmezését megvizsgálhassa, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság köteles ítéletének meghozatalához alkalmazni. Más szóval, az említett kifejezés felöleli az ítélet meghozatalához vezető folyamat egészét, ideértve az eljárás költségeinek viselésére vonatkozó valamennyi kérdést is.
- 43 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem esetleges elfogadhatatlanságának második okát illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdés annak ügyviteli működésére vonatkozik, nevezetesen a tagállamok bíróságai közötti, polgári és kereskedelmi ügyekben történő együttműködésre. E kérdés tehát nem az említett bíróság igazságszolgáltatási feladatának teljesítése körébe tartozik. A Bizottság kitartott amellett, hogy jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság közigazgatási szervként jár el a másik tagállami bíróságtól érkező bizonyításvételi kérelem teljesítéséhez szükséges költségek kérdését illetően.

- 44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bírósághoz kizárólag olyan nemzeti bíróság fordulhat, amely előtt eljárás van folyamatban, és amelyhez igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében való határozathozatal érdekében fordultak (lásd többek között a C-447/00. sz. Holto-ügyben 2002. január 22-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-735. o.] 17. pontját és a C-296/08. PPU. sz. Santesteban Goicoechea-ügyben 2008. augusztus 12-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6307. o.] 40. pontját).
- 45 Márpedig, mégha igaz is, hogy a tagállami bíróságok közötti, bizonyításfelvétel terén való együttműködés nem feltétlenül eredményezi bírósági határozat meghozatalát, ettől még az olyan bíróság által elvégzett tanúkihallgatás, mint amelyről a jelen esetben szó van, egy olyan bírósági eljárás keretében elvégzett cselekmény, amelynek végső célja bírósági határozat meghozatala. A kihallgatás költségei viselésének kérdése ezen eljárás keretén belül merül fel. Így tehát közvetlen kapcsolat van az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és a kérdést előterjesztő bíróság igazságszolgáltatási feladatának teljesítése között.
- 46 Mivel az elfogadhatatlanságra vonatkozó okok egyike sem megalapozott, az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatónak kell tekinteni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 47 A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy köteles volt-e a megkeresett bíróság által kihallgatott tanú költségeinek viselésére, akár előleg megfizetése, akár a költségek megtérítése formájában.

- 48 Megjegyzendő, hogy az alapeljárásbeli tényállás az 1206/2001 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében e rendelet hatálya alá tartozik, amikor valamely tagállam bírósága kéri valamely másik tagállam illetékes bíróságát bizonyításfelvételre. A tanúkihallgatás az említett rendelet 4. cikke (1) bekezdésének e) pontjában kifejezetten a megkeresés egyik tárgyaként szerepel.
- 49 Az 1206/2001 rendelet 10. cikkének (2) bekezdése értelmében a megkeresett bíróság a saját tagállamának joga szerint teljesíti a kérelmet. Az ír jog értelmében a tanú csak akkor köteles megjelenni a bíróság előtt, ha előzőleg megfizetik a részére az utazási költségeit („*viaticum*”). A kérdés tehát arra irányul, hogy az említett díj megfizetésének kötelezettsége a megkeresett vagy a megkereső bíróságot terhelte-e.
- 50 Elsőként azt a kérdést kell tisztázni, hogy köteles volt-e a megkereső bíróság arra, hogy tanúidjelőletet fizessen a megkeresett bíróságnak, és ebből következően, a megkeresett bíróságnak joga volt-e az említett tanú kihallgatásának elvégzését mindaddig megtagadni, amíg a megkereső bíróság nem utalta át neki az említett előleget.
- 51 A kérelem teljesítése megtagadásának okait az 1206/2001 rendelet 14. cikke tartalmazza. E cikk (2) bekezdésének d) pontja arra az esetre vonatkozik, amikor a megkereső bíróság nem helyezi el a letétet, illetőleg fizeti meg az előleget, amelyet az említett rendelet 18. cikkének (3) bekezdése szerint kértek. Ez utóbbi rendelkezés értelmében a megkeresett bíróság a kérelem teljesítése előtt előleget kérhet a szakértői díjakra. E rendelkezésben ugyanakkor a tanúkihallgatás esetére vonatkozó előleg megfizetése nem szerepel.

- 52 Miként azt a főtanácsnok az indítványának 45. pontjában kiemelte, a kérelem teljesítésének a tanúdíj megfizetésétől való függővé tétele csak akkor felel meg az 1206/2001 rendelet 14. cikkének, ha az e rendelkezésben említett esetek nem kimerítő, hanem csupán példálózó jelleggel vannak felsorolva.
- 53 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az 1206/2001 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének szövege ezen értelmezés ellen szól. E rendelkezés ugyanis azt írja elő, hogy valamely személy meghallgatása az említett cikk (1) bekezdésben említett okokon kívül csak kivételes esetben „tagadható meg.” Ezenfelül az 1206/2001 rendelet (11) preambulumbekkezdése hangsúlyozza, hogy a rendelet eredményességének biztosítása érdekében a bizonyítás felvételére irányuló kérelem elutasításának lehetőségét szigorúan kivételes esetekre kell korlátozni. Ebből következik, hogy azok az okok, amelyek miatt az ilyen kérelem teljesítése megtagadható, az említett rendelet 14. cikkében kimerítő jelleggel felsorolt okok.
- 54 A megkeresett bíróság ezért nem volt jogosult a tanúkihallgatást a tanúnak járó díj tekintetében előleg előzetes megfizetésétől függővé tenni. Következésképpen a megkereső bíróság nem volt köteles ezen előleget átutalni.
- 55 Másodszor azt kell megvizsgálni, hogy a megkeresett bíróság követelhetette-e a megkereső bíróságtól a tanúdíj megtérítését.
- 56 Az 1206/2001 rendelet 18. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bizonyításfelvételre irányuló kérelem teljesítéséért illetéket vagy költségtérítést követelni nem lehet. A döntés szempontjából ezért az bír jelentőséggel, hogy a tanúdíj minősülhet-e ezen előírás szerinti illetéknek vagy költségnek.

- 57 A megkeresett bíróság megjegyezte, hogy az ír jog szerint a tanúnak csak akkor kell megjelennie a bíróság előtt vallomástételre, ha előzőleg megtérítik a költségeit, amelyek megfizetése nem a bíróság, hanem a tanút megnevező fél kötelessége. Így a megkeresett bíróság szerint nem bírósági költségről van szó. E mechanizmus szerinte megfelel az ír polgári eljárásjog kontradiktórius jellegének.
- 58 E tekintetben mindenesetre azt kell tisztázni, hogy a költségek fogalmát az uniós jog szerint önállóan kell meghatározni, és az nem függhet a nemzeti jog által adott minősítéstől. Ugyanis a költségek kérdésének e fogalom nemzeti jog szerinti meghatározásától való függővé tétele ellentétes lenne az 1206/2001 rendelet szellemével és céljával, amely a bizonyításvétel iránti kérelmek gyors és egyszerű teljesítését tűzte ki célul.
- 59 Az említett rendelet 18. cikkének (1) bekezdése által alkalmazott kifejezéseket illetően: „illetékek” alatt azon összegeket kell érteni, amelyeket a bíróság a tevékenységéért szed be, míg „költségek” alatt azokat az összegeket, amelyeket a bíróság térít meg harmadik személyeknek az eljárás során, többek között a szakértőknek és a tanúknak.
- 60 Miként azt a főtanácsnok indítványának 54. pontjában megjegyezte, ezt az értelmezést egy rendszertani érv is alátámasztja. Ha az 1206/2001 rendelet 18. cikkének (1) bekezdése csak az intézményi költségekre vonatkozna, akkor az említett 18. cikk (2) bekezdésében nem lenne szükséges az (1) bekezdésben foglalt tilalom alóli kivételként rendelkezni a szakértői díjak megtérítéséről. Abban az esetben ugyanis, ha a szakértői díjak nem lennének intézményi költségnek minősíthetők, akkor eleve kizártak lennének az említett tilalom hatálya alól.

- 61 Ebből eredően az 1206/2001 rendelet 18. cikke (1) bekezdésének értelmében vett költség fogalma alá tartozik az a tanúdíj is, amelyet a megkeresett bíróság által kihallgatott tanú részére kell megfizetni.
- 62 Ami az e költségek megtérítésének kötelezettségét illeti, emlékeztetni kell arra, hogy az 1206/2001 rendelet (2), (7), (8), (10) és (11) preambulumbekkezdése szerint a rendelet célja a határokon átnyúló ügyekben az egyszerű, gyors és hatékony bizonyításfelvétel. A valamely tagállami bíróság által a valamely másik tagállamban található bizonyítékok megszerzése nem eredményezheti a nemzeti eljárás elhúzódsát. Ezért az 1206/2001 rendelet olyan rendszert vezetett be, amely a Dán Királyság kivételével valamennyi tagállamot arra kötelezi, hogy az e téren esetleg felmerülő akadályokat leküzdjék.
- 63 Így a megkereső bíróság megtérítési kötelezettsége csak akkor állhat fenn, ha az 1206/2001 rendelet 18. cikke (2) bekezdésében említett kivételek valamelyike alkalmazandó.
- 64 E rendelkezés a szakértők és a tolmácsok díjának, valamint az 1206/2001 rendelet 10. cikke (3) és (4) bekezdésének alkalmazásából eredő költségeknek a megtérítéséről rendelkezik. A rendelet 10. cikkének (3) bekezdése arra az esetre vonatkozik, amikor a megkereső bíróság azt kéri, hogy a kérelmet speciális formában teljesítsék, a 10. cikk (4) bekezdése pedig a korszerű távközlési technológiák alkalmazását szabályozza a bizonyításfelvételnél. A tanúknak járó díjakat viszont e rendelkezések nem említik.
- 65 Ezenkívül, miként arra Bizottság, valamint a főtanácsnok indítványának 60–61. pontjában hivatkozott, az 1206/2001 rendelet keletkezési története is amellet szól, hogy nem kell megfizetni a tanúdíjat. E rendelet (6) preambulumbekkezdése, valamint 21. cikkének (1) bekezdése értelmében a rendelet a hágai egyezményt váltja

fel. Ezért értelmezése tekintetében vissza lehet nyúlni a hágai egyezmény releváns rendelkezéseihez.

⁶⁶ Márpedig az 1206/2001 rendelet 18. cikkének tartalma megfelel a hágai egyezmény 14. cikke tartalmának, amely egyezmény említett cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a megkeresett állam kérheti a megkereső államot a szakértők és tolmácsok díjainak, valamint a megkereső állam által kért speciális forma alkalmazása miatt felmerülő költségeknek a megtérítésére, ezen egyezmény 9. cikke második albekezdésének megfelelően.

⁶⁷ Ennek kapcsán emlékeztetni kell arra, hogy a hágai egyezmény módosította a polgári eljárásról szóló, 1954. március 1-jei hágai egyezmény 16. cikkének szövegét, amely még kifejezetten a tanúdíjak megtérítésének elvéről rendelkezett. A hágai egyezményhez fűzött magyarázó jelentésből az derül ki, hogy azoknak az eseteknek a számát, amelyekben a költségek megtéríthetők, hivatalból csökkenteni kellett az 1954. március 1-jei hágai egyezményben foglaltakhoz képest. A tanúdíjak megtérítése éppen azok általában elenyésző összege miatt került szándékosan eltörlésre.

⁶⁸ Így az a tény, hogy az 1206/2001 rendelet átvette a hágai egyezmény 14. cikkének szövegét, a tanúdíjak megtérítésének elve ellen szól. Az említett rendelet 18. cikkének (1) bekezdése értelmében tehát nincs helye e költségek megtérítésének.

- 69 E körülményekre tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1206/2001 rendelet 14. és 18. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a megkereső bíróság nem köteles a megkeresett bíróság részére a kihallgatott tanúnak járó tanúdíjra előleget átutalni vagy a tanúdíjat megtéríteni.

A költségekről

- 70 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködésről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet 14. és 18. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a megkereső bíróság nem köteles a megkeresett bíróság részére a kihallgatott tanúnak járó tanúdíjra előleget átutalni vagy a tanúdíjat megtéríteni.

Aláírások